

- प्र.3 पुढील प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दात लिहा. (कोणत्याही दोन) 14
1. माध्यमाचे एकात्मिकरण म्हणजे काय? योग्य उदाहरणे देऊन स्पष्ट करा.
  2. गर्बनरच्या प्रतिमानाबद्दल सविस्तर विवेचन करा.
  3. डान्सच्या प्रतिमानाची रचना कशी ते सांगा.
- प्र.4 पुढील प्रश्नांची उत्तरे 500 शब्दांत लिहा. 14
1. जलसंज्ञापनाची तत्वे यावर चर्चा करा.
  2. अॅरिस्टॉटल याच्या मते नितीमूल्य स्पष्ट करा.
- प्र.5 पुढील प्रश्नांची उत्तरे 500 शब्दांत लिहा. 14
- मानवी जीवनात संवादाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

**M.A.(Mass Communication) (Semester – I) (CBCS) Examination, 2017
ADEVERTISING AND PUBLIC RELATIONS**

Day & Date: Thursday, 20-04-2017

Max. Marks: 70

Time: 10.00 AM to 01.00 PM

N.B. : 1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1 Choose correct alternative: 14

- 1) D.A.V.P. is a part _____ publicity division.
  - a) Government of India
  - b) Government of Maharashtra
  - c) Corporate company
  - d) Local government

- 2) Jingle is prepared for _____.
  - a) Magazine
  - b) Radio
  - c) New paper
  - d) All of these

- 3) _____ is the Author of 'Crystallising Public Opinion'.
  - a) Walter Lipmann
  - b) Edward Baranys
  - c) Ivy Lee
  - d) None of these

- 4) _____ industry established first PR Department in India.
  - a) Tata
  - b) Bajaj
  - c) Kirloskar
  - d) None of these

- 5) Street play _____ tool of Public relation.
  - a) Modern
  - b) Traditional
  - c) Very expensive
  - d) None of these

- 6) _____ is not an element of radio advertisement.
  - a) Music
  - b) Song
  - c) Logo
  - d) None of these

- 7) _____ is element of a newspaper advertisement.
  - a) Logo
  - b) Headline
  - c) Subtitle
  - d) All of these

Q.2 Write short notes (any four): 14

- 1) Gate keeper
- 2) Jingle
- 3) Folk media
- 4) Pamphlet
- 5) PIB

Q.3 Answer the following questions (any two): 14

- 1) Discuss the various elements of PR.
- 2) What are new tools of PR in information era?
- 3) Discuss The Role of public Relation officer.

Q.4 Descriptive type question (any one):

14

1) Describe the advantages and disadvantages of advertisements to the people.

OR

2) Differentiate between Advertisement & Publicity.

Q.5 Explain types of house journal & its importance.

14

(मराठी रूपांतर)

सुचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा:

14

1. डी.ए.व्ही.पी. ही ——— चा प्रसिध्द विभाग आहे.

अ. भारत सरकार

ब. महाराष्ट्र शासन

क. कार्पोरेट कंपनी

ड. स्थानिक शासन

2. जिंगल ही ——— साठी बनविली जाते.

अ. मासिक

ब. रेडिओ

क. वृत्तपत्र

ड. यापैकी सर्व

3. 'क्रिस्टलायझिंग पब्लिक ओपिनियान' चे ——— हे लेखक आहेत.

अ. वॉल्टर लीपमन

ब. एडवर्ड बरनी

क. आयव्ही ली

ड. यापैकी नाही

4. ——— हया उदयोगसमूहाने भारतात सर्वप्रथम जनसंपर्क विभाग स्थापना केला.

अ. टाटा

ब. बजाज

क. किलोस्कर

ड. यापैकी नाही

5. पथनाट्य हे जनसंपर्कासाठीचे ——— साधन आहे.

अ. आधुनिक

ब. पारंपारिक

क. महागडे

ड. यापैकी नाही

6. ——— हा रेडिओच्या जाहिरातीचा घटक नाही.

अ. संगीत

ब. गाणे

क. बोधचिन्ह

ड. यापैकी नाही

7. ——— हा वृत्तपत्राच्या जाहिरातीचा घटक आहे.

अ. बोधचिन्ह

ब. मथळा

क. उपशिर्षक

ड. यापैकी सर्व

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

14

1. द्वारपाल

2. जिंगल

3. लोकमाध्यम

4. पॅमप्लेट

5. पी.आय.बी.

प्र.3 खालिल प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

14

1. जनसंपर्काच्या विविध घटकांची चर्चा करा.

2. माहितीच्या युगातील जनसंपर्काची नवी साधने कोणती आहेत?

3. जनसंपर्क अधिकाऱ्याच्या भूमिकेविषयी चर्चा करा.

- प्र.4 दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणतेही एक):
- 14
1. जाहिरातीमूळे होणारे जनतेचे फायदे आणि तोटे विशद करा.
अथवा
  2. जाहिरात आणि प्रसिध्दी यातील फरक स्पष्ट करा.
- प्र.5 गृहपत्राचे प्रकार आणि महत्व स्पष्ट करा. 14

- 2) What is style book?
- 3) Write on topic 'Use of an Internet in reporting'.

Q.4 Descriptive Type Questions with internal choice: 14

1) What are the kinds of feature? Explain it.

OR

2) What are the types of reviews? Explain it.

Q.5 What are the kinds of reporting? Explain with example. 14

(मराठी रूपांतर)

सुचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा: 14

1. रिट्रॅंजर म्हणजे -----

अ. मुद्रितशोधक

ब. अर्धवेळ वार्ताहर

क. संपादक

ड. यापैकी नाही

2. यु.एन.आय. म्हणजे ----

अ. युनायटेड न्यूज ऑफ इंडिया

ब. युनायटेड न्यूज फॉर इंटरनशनल

क. युनिकन्यूज ऑफ इंडिया

ड. यापैकी नाही

3. ---- हे माहितीचा स्रोत आहे.

अ. वेबसाईट

ब. अहवाल

क. व्यक्ती

ड. यापैकी सर्व

4. पी. साईनाथ ---- साठी प्रसिध्द आहे.

अ. क्रीडा पत्रकारिता

ब. विकास पत्रकारिता

क. पर्यावरण पत्रकारिता

ड. यापैकी नाही

5. पी.टी.आय. ने सुरु केलेल्या हिंदी शाखेस ---- असे संबोधतात.

अ. पी.टी.आय. हिंदल

ब. समाचार भारती

क. हिंदुस्तान समाचार

ड. यापैकी नाही

6. ---- हा वृत्तात्रातील सर्वात महत्वाचा विभाग आहे.

अ. संपादकीय

ब. इव्हेंट व्यवस्थापन

क. दोन्ही (अ) आणि (ब)

ड. यापैकी नाही

7. ---- हा संपादकाचा प्रकार आहे.

अ. व्यवस्थापकीय संपादक

ब. सहयोगी संपादक

क. निवासी संपादक

ड. यापैकी सर्व

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 14

1. माहितीचा अधिकार

2. कायदेविषयक वार्ताकन
3. मानवी स्वाररस्याच्या बातम्या
4. न्यूज डेस्क
5. व्यवस्थापकीय संपादक

- प्र.3 खालिल प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)** **14**
1. वृत्तपत्र संस्थेचा आकृतिबंध काढा आणि स्पष्ट करा.
  2. शैली पुस्तिका म्हणजे काय?
  3. 'वार्ताकनासाठी इंटरनेटचा वापर' याविषयी लिहा.
- प्र.4 दिर्घोत्तरी प्रश्न अंतर्गत पर्यायासह. (कोणतेही एक)** **14**
1. वृत्तलेखाचे प्रकार कोणते आहेत? स्पष्ट करा.
अथवा
  2. समिक्षेचे प्रकार कोणते आहेत? स्पष्ट करा.
- प्र.5 वार्ताकनाचे प्रकार कोणते आहेत? सोदाहरण स्पष्ट करा.** **14**

- Q.3 Write answer (any four):** **14**
- a) What is the contribution of Mahatma Gandhi to Indian Journalism?
  - b) Discuss the importance of Dr. Babasaheb Ambedkar's newspapers.
  - c) What are the principles of newspaper lay-out?
- Q.4 Give answer in detail (any one):** **14**
- a) What are the various departments involved in production process of a newspaper? Give details of the working of each department.
  - b) Describe the role of newspapers which gave momentum to social movement in Maharashtra.
- Q.5 Write details about Indian freedom struggle and newspapers.** **14**

मराठी रूपांतर

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

- प्र. 1 योग्य पर्यायाची निवड करा. 14
- 1) मुकुंदराव पाटील हे _____ या वृत्तपत्राचे संपादक होते.
अ) दीनमित्र   ब) दीनबंधू   क) प्रभाकर   ड) यापैकी एकही नाही
  - 2) महात्मा गांधी 'हरीजन' वृत्तपत्राचे _____ पासून संपादक होते.
अ) 11 ऑक्टोबर 1920   ब) 11 फेब्रुवारी 1932
क) 11 नोव्हेंबर 1927   ड) यापैकी एकही नाही
  - 3) 'बहिष्कृत भारत' या वृत्तपत्राचा पहिला अंक _____ रोजी प्रसिध्द झाला.
अ) 3 ऑक्टोबर 1920   ब) 3 ऑक्टोबर 1930
क) 3 एप्रिल 1927   ड) यापैकी एकही नाही
  - 4) _____ यांनी 'संवाद कौमुदी' हे वृत्तपत्र सुरु केले.
अ) महात्मा गांधी   ब) बाळशात्री जांभेकर
क) राजा राम मोहन रॉय   ड) यापैकी एकही नाही
  - 5) भगवंतराव पाळेकर _____ या वृत्तपत्राचे संपादक होते.
अ) तेज   ब) जागृती   क) विजयी मराठा   ड) यापैकी एकही नाही
  - 6) _____ वृत्तपत्राच्या सजावटीसाठी उपयोगी नाही.
अ) क्वार्क एक्सप्रेस   ब) कॉमस्कोर
क) इन डिझाईन   ड) पेज मेकर
  - 7) कुर्बान हुसेन _____ वृत्तपत्राचे संपादक होते.
अ) अल हिलाल   ब) गजफनर
क) इन्किलाब   ड) यापैकी सर्व
- प्र. 2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 14
- 1) दीनबंधू
  - 2) न.चि.केळकर
  - 3) भाऊ महाजन
  - 4) वृत्तपत्र छपाईमधील बदल
  - 5) जेम्स ऑगस्टस हिकी
- प्र. 3 उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 14
- 1) महात्मा गांधी यांचे भारतीय वृत्तपत्र क्षेत्रासाठी योगदान काय?
  - 2) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या वृत्तपत्रांचे महत्व याविषयी चर्चा करा.
  - 3) वृत्तपत्र मांडणीची तत्वे कोणती?

प्र. 4 तपशीलासह उत्तरे लिहा(कोणतेही एक)

- 1) वृत्तपत्र निर्मिती प्रक्रीयेत सहभागी असणारे वृत्तपत्रातील विभाग कोणते? त्या प्रत्येक विभागाच्या कार्याचा तपशील दया.
- 2) महाराष्ट्रातील सामाजिक चळवळीला पुढे नेणाऱ्या वृत्तपत्रांची भुमिका विषद करा.

प्र. 5 भारतीय स्वातंत्रलढा आणि वृत्तपत्र याबाबत तपशीलाने लिहा.

14

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Mass Communication) (Semester – II) (New)
(CBCS) Examination, 2017
MEDIA MANAGEMENT**

Day & Date: Wednesday, 19-04-2017

Max. Marks: 70

Time: 10.30 AM to 05.00 PM

N.B. : 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose correct alternative:

14

- 1) AIR launched a satellite radio service in India in _____.
a) 2002   b) 2004   c) 2005   d) 2003
- 2) Long form of DTH is _____.
a) Direct to House   b) Direct to home
c) Desktop Home   d) None of these
- 3) Audit Bureau of circulation measures _____ of Newspaper.
a) Circulation   b) Readership   c) Revenue   d) None of these
- 4) INS established in _____.
a) 1939   b) 1940   c) 1950   d) 1960
- 5) Media management is _____.
a) Art and science   b) Science and Technology
c) Art and fact   d) None of these
- 6) _____ is the private radio station in Solapur.
a) Radio mirchi   b) Big Fm
c) Radio star   d) Radio gold
- 7) First survey of NRS was conducted in _____.
a) 1968   b) 1974   c) 1972   d) 1970

Q.2 Write short notes (any four):

14

- 1) TRP
- 2) Community Radio
- 3) Principle of management
- 4) Media monopoly
- 5) Radio Studio

Q.3 Answer the following questions (any two):

14

- 1) Discuss the Economics of print media.
- 2) Explain the New trends in Radio.
- 3) Discuss on foreign equity in Indian media.

Q.4 Write answer in 500 words:

14

1) Explain the various ownership patterns of media.

OR

2) Discuss the importance of management in Television media.

Q.5 Write answer in 500 words:

14

Explain the functions of Fm Radio.

(मराठी रूपांतर)

सुचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा:

14

1. आकाशवाणीने उपग्रह रेडिओ सेवा ——— मध्ये सुरु केली.

अ. 2002

ब. 2004

क. 2005

ड. 2003

2. डी.टी.एच. चे पूर्णरूप ——— आहे.

अ. डायरेक्ट टू हाऊस

ब. डायरेक्ट टू होम

क. डेस्कटॉप होम

ड. यापैकी नाही

3. ऑडिट ब्यूरो ऑफ सर्क्युलेशन ——— चे मोजमाप करते.

अ. अंकविक्री

ब. वाचक संख्या

क. महसूल

ड. यापैकी नाही

4. ——— मध्ये आय.एन.एस. ची स्थापना झाली.

अ. 1939

ब. 1940

क. 1950

ड. 1960

5. माध्यम व्यवस्थापन ——— आहे.

अ. कला आणि शास्त्र

ब. शास्त्र आणि तंत्रज्ञान

क. कला आणि वस्तुस्थिती

ड. यापैकी नाही

6. ——— हे सोलापूर येथील खाजगी रेडिओ केंद्र आहे.

अ. रेडिओ मिर्ची

ब. बिग एफ.एम

क. रेडिओ स्टार

ड. रेडिओ गोल्ड

7. एन.आर.एस. चे पहिले सर्वेक्षण ——— यावर्षी झाले.

अ. 1968

ब. 1974

क. 1972

ड. 1970

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

14

1. टीआरपी

2. समुदाय नभोवाणी

3. व्यवस्थापनाचे मूलतत्वे

4. माध्यम एकाधिकारशाही

5. रेडिओ स्टुडिओ

प्र.3 खालिल प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

14

1. मुद्रित माध्यमाचे अर्थकारण स्पष्ट करा.

2. रेडिओमधील नवे प्रवाह स्पष्ट करा.

3. भारतीय माध्यमामधील पदरेशीय गुंतवणूक यावर चर्चा करा.

- प्र.4 खालिल प्रश्नांची 500 शब्दांत उत्तरे लिहा. 14
1. विविध माध्यम मालकी पध्दती स्पष्ट करा.
अथवा
  2. टेलिव्हिजन माध्यमात व्यवस्थापनाचे महत्व यावर चर्चा करा.
- प्र.5 खालिल प्रश्नांची 500 शब्दांत उत्तरे लिहा. 14
- एफ.एम. रेडिओची कार्ये स्पष्ट करा.

Seat No.	
-----------------	--

**M.A. I (Mass Communication)(Semester – II) (New)
(CBCS) Examination, 2017
MEDIA LAW & ETHICS**

Day & Date: Friday, 21-04-2017

Max. Marks: 70

Time: 10.30 AM to 01.00 PM

N.B. : 1) *All questions are compulsory.*

Q.1 Choose correct alternatives:

14

- 1) According to The Press Council Act 1978, Council comprises a Chairman and _____
  - a) 28 Members
  - b) 16 Members
  - c) 12 Members
  - d) None of these

- 2) Internal emergency was imposed in India from _____
  - a) 25 June 1975
  - b) 22 August 1975
  - c) 22 July 1975
  - d) None of these

- 3) Maximum punishment for the offence of sedition is _____
  - a) Three years jail
  - b) Only Fine
  - c) Life Imprisonment
  - d) None of these

- 4) ASCI is the authority to redress grievances related to _____
  - a) News
  - b) Advertisement
  - c) TV Serials
  - d) None of these

- 5) First press Commission submitted its report in _____
  - a) Year 1974
  - b) Year 1954
  - c) Year 1964
  - d) None of these

- 6) In the case of literary, dramatic, musical or artistic works, term of copyright is for _____
  - a) 60 Years
  - b) 50 Years
  - c) 40 Years
  - d) None of these

- 7) Drug and Magic Remedies Act was enacted in _____
  - a) Year 1956
  - b) Year 1954
  - c) Year 1957
  - d) None of these

Q.2 Write short notes (any four):

14

- a) Ombudsman
- b) B.G.Varghese Committee
- c) Trade Mark
- d) Code of Ethics for Radio
- e) Fundamental Rights

Q. 3 Give answer in detail (any two):

14

- Write about major recommendations and outcome of first Press Commission.
- Why period of emergency is called as black period for media?
- Give details about provisions Working Journalist Act.

Q.4 Write answer in detail (any one)

14

- What is 'Defamation'? What are the provisions of Defamation Act?
- Giving examples of various cases describe Law of Contempt of Court.

Q.5 What are the salient features of Indian Constitution?

14

मराठी रुपांतर

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्र. 1 बहुपर्यायी प्रश्न:

14

- भारतीय वृत्तपत्र मंडळ कायदा 1978 अन्वये मंडळात अध्यक्ष आणि ..... समावेश असतो.
  - 28 सदस्यांचा
  - 16 सदस्यांचा
  - 12 सदस्यांचा
  - यापैकी नाही.
- भारतात ..... पासून अंतर्गत आणीबाणी लागू करण्यात आली.
  - 25 जून 1975
  - 22 ऑगस्ट 1975
  - 22 जुलै 1975
  - यापैकी एकही नाही
- राजद्रोहाच्या खटल्यात जास्तीतजास्त शिक्षा ..... असते.
  - तीन वर्षे कारावास
  - फक्त दंड
  - जन्मठेप
  - यापैकी एकही नाही
- ए.एस.सी.आय. ही संस्था ..... शी संबंधित तक्रारींचे निवारण करण्याचे कार्य करते.
  - बातम्या
  - जाहिराती
  - टीव्हीवरील मालिका
  - यापैकी एकही नाही
- पहिल्या वृत्तपत्र आयोगाने ..... आपला अहवाल सादर केला.
  - 1974 या वर्षी
  - 1954 या वर्षी
  - 1964 या वर्षी
  - यापैकी एकही नाही
- साहित्यकृती, नाटयकृती, सांगितिक अथवा कलात्मक निर्मितीसाठी मुद्रणाधिकारी मुदत ..... असते.
  - 60 वर्षे
  - 50 वर्षे
  - 40 वर्षे
  - यापैकी सर्व

7) औषधी आणि जादुई उपाय कायदा ..... संमत झाला.

अ) 1956 या वर्षी

ब) 1954 या वर्षी

क) 1957 या वर्षी

ड) यापैकी एकही नाही

प्र. 2 टिपा लिहा (कोणत्याही चार)

14

a) वृत्तपाल

b) बी.जी.वर्गीस समिती

c) व्यापार चिन्ह

d) नभोवाणीसाठी आचारसंहिता

e) मूलभूत अधिकार

प्र. 3 तपशीलासह उत्तरे लिहा.(कोणतेही दोन):

14

a) पहिल्या वृत्तपत्र आयोगाच्या प्रमुख शिफारसी आणि त्याची फलश्रुती याबाबत लिहा.

b) आणीबाणीच्या कालखंडात माध्यमांच्या दृष्टीने काळा कालखंड असे का संबोधले जाते?

c) श्रमिक पत्रकार कायदयाबाबतचा तपशील सांगा

प्र. 4 तपशीलासह उत्तरे लिहा.(कोणतेही दोन)

14

a) बदनामी म्हणजे काय? बदनामीच्या कायदयातील तरतुदी काय आहेत?

b) विविध खटल्यांची उदाहरणे देऊन न्यायालयाच्या अवमानाचा कायदा विषद करा.

प्र. 5 भारतीय राज्यघटनेची ठळक वैशिष्ट्ये विषद करा.

14

Seat No.	
----------	--

**M.A.(Mass Communication) (Semester – II)
(New) (CBCS) Examination, 2017
ELECTRONICS MEDIA (RADIO AND TELEVISION)**

Day & Date: Monday, 24-04-2017

Max. Marks: 70

Time: 10.30 AM to 01.00 PM

N.B. : 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the **right** indicate **full** marks.

Q.1 Answer the following questions by choosing correct option: 14

- 1) VCD stands for _____.
  - a) Video compact disk
  - b) Video creation disk
  - c) Video compressor device
  - d) None of these
- 2) Angels term used in _____.
  - a) Voice Recording
  - b) Voice Editing
  - c) Shooting & Photography
  - d) None of these
- 3) Up linking technology useful in _____.
  - a) Video Editing
  - b) Photography
  - c) Sound recording
  - d) Telecasting
- 4) Vividh Bharti started in _____.
  - a) 1956
  - b) 1966
  - c) 1964
  - d) 1957
- 5) Bahujan hitay bahujan sukay is slogan of _____.
  - a) Radio
  - b) Doordarshan
  - c) BSNL
  - d) PTI
- 6) Microwaves, satellite, fiber optics are the medium of _____.
  - a) Communication
  - b) Transmission of data
  - c) Broadcast
  - d) All above
- 7) OB van useful for _____.
  - a) Outdoor broadcasting
  - b) Outdoor shooting
  - c) Outdoor Editing
  - d) None of these

Q.2 Write short notes (any four): 14

- 1) Educational radio: Gyanwani
- 2) Podcast
- 3) Use of gun milk
- 4) Video effects
- 5) Non linear editing

- Q.3 Answer the following questions (any four):** **12**
- 1) Explain the role of Prasarbharati.
  - 2) Explain use of digital technology in TV programme production.
  - 3) Explain script writing for TV programmes.
  - 4) Explain the elements of news Script for TV.
  - 5) Explain the growth of private radio stations.
  - 6) Explain the equipments of radio station.
- Q.4 Write answer in 250 words (any two):** **16**
- 1) Compare the multinational & Indian TV channels.
  - 2) Mention various programme formats for radio and describe the target Audience of F.M. radio
- Q.5 Explain the structure and equipments of TV studio.** **14**

(मराठी रूपांतर)

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

- प्र.1 योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा: 14
- व्ही.सी.डी म्हणजे ----.
अ. व्हीडीओ कॉम्पॅक्ट डिस्क
ब. व्हीडीओ क्रिएशन डिस्क
क. व्हीडीओ कॉम्प्रेसर डिव्हायस
ड. यापैकी नाही
  - अँगल्स ही संकल्पना ---- मध्ये वापरतात.
अ. व्हीडीओ एडिटिंग
ब. फोटोग्राफी
क. साऊंड रेकॉर्डिंग
ड. टेलिकास्टिंग
  - अप-लिकिंग तंत्रज्ञान ---- मध्ये वापरतात.
अ. व्हाइस रेकॉर्डिंग
ब. व्हाइस एडिटिंग
क. शूटिंग आणि फोटोग्राफी
ड. यापैकी नाही
  - विविधभारती ---- रोजी सुरु झाले.
अ. 1956   ब.1966   क. 1964   ड. 1957
  - बहुजन हिताय बहुजन सुखाय हे ---- चे ब्रीदवाक्य आहे.
अ. रेडियो
ब. दूरदर्शन
क. बी.एस.एन.एल.
ड. पी.टी.आय.
  - मायक्रोवेव्ह,उपग्रह, फायबर ऑप्टिक्स हे ---- चे माध्यम आहे.
अ. कम्युनिकेशन
क. ट्रान्समिशन ऑफ डेटा
क. ब्रॉडकास्ट
ड. यापैकी सर्व
  - ओ.बी.व्हॅन ही ---- साठी वापरण्यात येते.
अ. आऊट डोर ब्रॉडकास्टिंग
ब. आऊट डोर शूटिंग
क. आऊट डोर एडिटिंग
ड. यापैकी नाही
- प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 14
- शैक्षणिक रेडिओ: ज्ञानवाणी
  - पौडकास्ट
  - गन माईकचा वापर
  - व्हीडीओ इफेक्ट
  - नॉन लिनियर संपादन
- प्र.3 खालिल प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणत्याही चार) 12
- प्रसारभारतीची भूमिका स्पष्ट करा.
  - डिजिटल तंत्रज्ञानाची टी.व्ही. कार्यक्रम निर्मितीतील उपयुक्तता स्पष्ट करा.
  - टीव्ही कार्यक्रमासाठी संहिता लेखन स्पष्ट करा.
  - टी.व्ही बातमीच्या संहितेतील घटक स्पष्ट करा.
  - खाजगी रेडिओचा विकास स्पष्ट करा.
- प्र.4 खालिल प्रश्नांची 250 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 16
- बहुराष्ट्रीय आणि भारतीय टिव्ही वाहिन्यांची तुलना करा.
  - नभोवाणी कार्यक्रमांचे प्रकार सांगून एफ.एम.रेडिओच्या लक्षित गटांचे वर्णन करा.
- प्र.5 टी.व्ही. स्टुडिओची रचना आणि त्यात वापरली जाणारी साधने स्पष्ट करा.

Seat No.	
-----------------	--

**M.A.(Mass Communication) (Semester – IV)
(New) (CBCS) Examination, 2017
TELEVISION JOURNALISM & PRODUCTION**

Day & Date: Wednesday, 19-04-2017

Max. Marks: 70

Time: 02.30 PM to 05.00 PM

N.B. : 1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1 Answer the following questions by choosing correct option: 14

- 1) News coverage of one day International Cricket match usually done by _____.
a) Editor
b) Special Reporter
c) Sports Reporter
d) None of these
- 2) 'PT 'C means _____.
a) Piece of camera
b) Piece to camera
c) Print to computer
d) None of these
- 3) ENG stands for _____.
a) Electronic news gathering
b) Electronic news gadget
c) Electronic news group
d) None of these
- 4) Colour temperature is measured in _____.
a) Kelvin
b) Fahrenheit
c) Pixel
d) Centigrade
- 5) In the TV studio blue or Green curtain used for _____.
a) Chroma
b) Teleprompter
c) Montage
d) All of the above
- 6) The first Indian Private TV channel is _____.
a) Aaj tak
b) Zee
c) NDTV
d) India TV
- 7) Movement of camera from right to left is type of _____.
a) Pan
b) Zoom
c) Tilt
d) Frame
- 8) Photographer's normally use _____ to cover landscape.
a) Long shot
b) Close up
c) Mid shot
d) All the above
- 9) Off screen narration in TV news is known as _____.
a) Voice over
b) Dubbing
c) Anchoring
d) None of these
- 10) Wavelength, Amplitude, Frequency are the properties of _____.

- a) Sound   b) Video   c) Picture   d) All the above

11) To copy Audio/ Video from one tape to another tape, this editing process known as _____.

- a) Linear   b) Non-linear   c) Digital   d) Hybrid

12) In the portrait photography from head to below the knees is called _____.

- a) Medium long shot   b) Long shot
c) Close-up   d) Extreme long shot

13) CCD stands for _____.

- a) Charge coupled device   b) Changing coupled device
c) Close couple device   d) None of these

14) CMOS stands for _____.

- a) Complementary metal Oxide semi-conductor
b) Semi metal oxide semi-conductor
c) Complex metal Oxide semi-conductor
d) None of these

Q.2 Write short notes (any four): **14**

- 1) Investigative reporting
- 2) Camera shots
- 3) Voice over
- 4) Three point lighting
- 5) PTC

Q.3 Answer the following questions (any four): **12**

- 1) Explain the importance of video editing.
- 2) Explain the discussion program arrangement in TV Studio.
- 3) State the types of camera angles.
- 4) Explain the TV documentary programmes.
- 5) What is cue's and commands in TV programme.

Q.4 Write answer in 250 words (any two): **16**

- 1) Describe the types of TV programmes.
- 2) Discuss the Quiz show programmes.
- 3) Explain the visual communication.

Q.5 Write answer in 500 words (any one): **14**

- 1) Explain the types of TV interviews.
- 2) Trace the development of Television in India.

(मराठी रूपांतर)

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा:

14

1. एकदिवसीय आंतरराष्ट्रीय क्रिकेट सामन्याचे वार्ताकन हे सर्वसाधारणपणे ——— हे करतात.
अ. संपादक   ब. विशेष वार्ताहर   क. क्रीडा वार्ताहर   ड. यापैकी नाही
2. पी टू सी. म्हणजे ———.
अ. पीस.ऑफ. कॅमेरा   ब. पीस.टू कॅमेरा
क. प्रिंट टू कॅमेरा   ड. यापैकी नाही.
3. इ.एन.जी.म्हणजे ———.
अ. इलेक्ट्रॉनिक न्युज गॅदरिंग   ब. इलेक्ट्रॉनिक न्युज गॅजेट
क. इलेक्ट्रॉनिक न्युज ग्रुप   ड. यापैकी नाही
4. रंगांची तीव्रता ——— मध्ये मोजतात.
अ. केल्विन   ब. फॅरेनहॅट   क. पिकसेल   ड. सेंटिग्रेड
5. टीव्ही स्टुडीओ मध्ये निळा आणि हिरवा पडदा ——— साठी वापरतात.
अ. क्रोमा   ब. टेली प्रॉम्पटर
क. मॉंटाज   ड. यापैकी सर्व
6. ——— ही सर्वात पहिली भारतीय खाजगी टीव्हीची वाहिनी आहे.
अ. आज तक   ब. झी   क. एन.डी.टीव्ही.   ड. इंडिया टीव्ही
7. कॅमेऱ्याची उजवीकडून डावीकडे होणाऱ्या हालचालीस प्रकारास ——— म्हणतात.
अ. पॅन   ब. झूम   क. टील्ट   ड. फ्रेम
8. लँडस्केप घेण्यासाठी छायाचित्रकार सहसा ——— वापरतात.
अ. लॉग शॉट   ब. क्लोज अप   क. मिड शॉट   ड. यापैकी सर्व
9. टीव्हीवरील बातम्यातील पडदयामागील कथनास ——— म्हणतात.
अ. व्होईस ओव्हर   ब. डबिंग   क. अँकरिंग   ड. यापैकी नाही
10. वेव्हलेंथ, अँप्लिट्युड, फ्रिक्वेन्सी हे ——— चे गुणधर्म आहेत.
अ. ध्वनि   ब. व्हिडीओ   क. चित्र   ड. यापैकी सर्व
11. एका टेप वरून दुसऱ्या टेपमध्ये ऑडियो आणि व्हिडीओ कॉपी करण्याच्या

प्रक्रियेस ——— म्हणतात.

अ. लिनियर

ब. नॉन लिनियर

क. डिजिटल

ड. हायब्रीड

12. पोट्रेट छायाचित्रांकनांत डोक्यावरून ते खाली गुढघ्यापर्यंत काढल्या जाणाऱ्या छायाचित्रास ——— म्हणले जाते.

अ. निडीयम लॉग शॉट

ब. लॉग शॉट

क. क्लोजअप

ड. एक्स्ट्रीम लॉग शॉट

13. सी.सी.डी. म्हणजे ——— होय.

अ. चार्ज कोपलेड डिव्हाईस

ब. चेंजिंग कोपलेड डिव्हाईस

क. क्लोज कोपलेड डिव्हाईस

ड. यापैकी नाही

14. सी.एम.ओ.एस. म्हणजे ——— होय.

अ. कॉम्पलिमेन्ट्री मेटल ऑक्साईड सेमी कंडक्टर

ब. सेमी मेटल ऑक्साईड सेमी कंडक्टर

क. कॉम्प्लेक्स मेटल ऑक्साईड सेमी कंडक्टर

ड. यापैकी नाही

14

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

1. शोध वार्ताकन
2. कॅमेरा शॉट्स
3. व्होईस ओव्हर
4. त्रीबिंदू प्रकाश योजना
5. पीटूसी

प्र.3 खालिल प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणत्याही चार)

1. व्हिडीओ संपादनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
2. टीव्ही स्टुडीओतील चर्चा कार्यक्रमासाठी तयारी या विषयी सांगा.
3. कॅमेरा अँगल्सचे प्रकार सांगा.
4. टीव्ही डॉक्युमेंटरी कार्यक्रम स्पष्ट करा.
5. टीव्ही कार्यक्रमांमध्ये क्यू आणि कमांड म्हणजे काय?

12

प्र.4 खालिल प्रश्नांची 250 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

1. टीव्ही कार्यक्रमांचे प्रकार स्पष्ट करा.
2. क्वीज शो कार्यक्रमाविषयी चर्चा करा.

16

प्र.5 खालिल प्रश्नांची 500 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

1. टीव्ही मुलाखतींचे प्रकार स्पष्ट करा.
2. भारतातील दूरदर्शनच्या विकासाबाबत आढावा घ्या.

14

Seat No.	
-------------	--

**M.A.(Mass Communication) (Sem – IV) (New) (CBCS) Examination, 2017
ADVERTISING AND SOCIAL MARKETING**

Day & Date: Friday, 21-04-2017

Max. Marks: 70

Time: 02:30 PM to 05:00 PM

N.B. : 1) All questions are compulsory.

Q.1 Choose correct alternatives:

14

- 1) _____ is not a part of an advertising agency.

a) Copyright	b) Analyser
c) Art Director	d) Visualiser

- 2) Finding appropriate place for product in the market is called as _____

a) Public relations	b) Promotion
c) Positioning	d) All of these

- 3) _____ denotes trust of people in a particular product.

a) Brand	b) Accountability
c) Identity	d) None of these

- 4) _____ department in an advertising in an advertising agency deals with copyrighting graphics.

a) Art	b) Contract
c) Media buying	d) None of these

- 5) Article is an example of _____

a) Power brand	b) Personal Brand
c) Service Brand	d) None of these

- 6) The research is useful for an advertising agency to measure _____

a) Advertising Effect	b) Advertising Campaign
c) Advertising Strategy	d) None of these

- 7) Target group for a shaving cream advertisement is _____

a) Children	b) Men	c) Women	d) None of these
-------------	--------	----------	------------------

- 8) _____ is a checklist for media planners to help them to prepare a media plan.

a) Media Strategy	b) Media Campaign
c) Media Brief	d) None of these

- 9) An advertisement of mentos candy is based on _____ type of appeal.

मराठी रूपांतर

सुचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्र. 1 बहुपर्यायी प्रश्न:

14

- 1) ..... हा जाहिरात संस्थेचा भाग नाही.
अ) जाहिरात लेखक   ब) विश्लेषक
क) कला निर्देशक   ड) दृश्य संकल्पक
- 2) आपल्या उत्पादनाला बाजारपेठेत योग्य हिस्सा मिळवून देणे यास ..... म्हणतात.
अ) जनसंपर्क   ब) वृद्धी
क) स्थान निश्चिती   ड) यापैकी नाही
- 3) जेव्हा ग्राहक ज्या ठराविक उत्पादनावर खूप विश्वास दर्शवितात त्यास ..... म्हणतात.
अ) ब्रँड   ब) विश्वासाहर्ता   क) ओळख   ड) यापैकी नाही
- 4) ..... हा विभाग जाहिरात मजकुराचे लेखन आणि रेखाचित्रे यांच्याशी निगडित असतो.
अ) कला   ब) करार
क) माध्यम खरेदी   ड) यापैकी नाही
- 5) एअरटेल हे .....चे उदाहरण आहे.
अ) पावर ब्रँड   ब) व्यक्तिगत ब्रँड
क) सेवा ब्रँड   ड) यापैकी नाही
- 6) जाहिरात संस्थेला संशोधनाचा ..... चे मोजमाप करण्यास उपयोग होतो.
अ) जाहिरात परिणाम   ब) जाहिरात मोहिम
क) जाहिरात धोरण   ड) यापैकी नाही
- 7) दाढी करण्याच्या क्रीमची जाहिरात ..... या लक्षित गटाला उद्देशून असते.
अ) मुले   ब) पुरुष   क) स्त्रिया   ड) यापैकी नाही
- 8) माध्यम नियोजन करताना माध्यम नियोजनकारांना पुर्वतयारीसाठी ..... चा उपयोग होतो.
अ) माध्यम धोरण   ब) माध्यम मोहिम
क) माध्यम ब्रीफ   ड) यापैकी नाही

- 9) मेंटॉस कॅडीची जाहिरात ..... या प्रकारच्या आवाहनावर अवलंबून आहे.
 अ) विनोदी   ब) भीती   क) सांस्कृतिक   ड) यापैकी नाही
- 10) संभाव्य ग्राहकातील काहींना प्रसिध्दीपूर्वी जाहिरात दाखविणे हे ..... चा भाग आहे.
 अ) उत्तर चाचणी   ब) पूर्व चाचणी
 क) गुणवत्ता चाचणी   ड) यापैकी नाही.
- 11) ज्या उत्पादनाच्या जाहिरातींवर बंदी आहे अशा दुसऱ्या उत्पादनाची जाहिरात करण्याच्या उद्देशाने केलेली जाहिरात म्हणजे .....
 अ) कार्पोरेट जाहिरात   ब) एडवोकेसी जाहिरात
 क) सरोगेट जाहिरात   ड) यापैकी नाही.
- 12) ..... संस्था वृत्तपत्र वाचक संस्थेचे मोजमाप करते.
 अ) ए.बी.सी.   ब) आय.आर.एस.   क) आय.एन.एस.   ड) यापैकी नाही.
- 13) ..... म्हणजे कंपनीने कायदयाद्वारे संरक्षित केलेले ओळखदर्शक चिन्ह असते.
 अ) ट्रेडमार्क   ब) डेन्मार्क   क) बेंचमार्क   ड) यापैकी नाही
- 14) एखादया उत्पादनाची जाहिरात करताना त्यात उत्पादनाचे खास वैशिष्ट्ये म्हणून ज्या मुद्द्यावर भर दिला जातो त्यास ..... म्हणतात.
 अ) पी.ओ.पी   ब) यू.एस.पी.   क) जी.एस.पी   ड) यापैकी नाही

प्र. 2 संक्षिप्त टीपा लिहा (कोणत्याही चार)

12

- a) ब्रँडचे प्रकार
 b) माध्यम मोहीम
 c) उत्तर चाचणी
 d) जाहिरातीतील रंग
 e) प्रेरणा सिध्दांत

प्र. 3 दीडशे शब्दात उत्तरे लिहा(कोणतेही चार)

16

- a) जहिरात आवाहनाचे कोणतेही दोन प्रकार सांगा.
 b) जहिरात संस्थेत कला निर्देशकाची भूमिका काय असते?
 c) माध्यम एकग्रता सिध्दांत स्पष्ट करा.
 d) ग्राहक वर्तनासंबंधीचा कोणत्याही एक आर्थिक सिध्दांत विषद करा.
 e) ब्रँडची प्रतिमा आणि व्यक्तिमत्व यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र. 4 अडीचशे शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

14

- a) माध्यम नियोजन म्हणजे काय? माध्यम नियोजनातील आवश्यक बाबी कोणत्या?
 b) व्यवसायिक विपणन आणि सामाजिक विपणन यातील फरक स्पष्ट करा.
 c) सृजनात्मक प्रक्रीयेतील विविध टप्पे विषद करा.

प्र. 5 पाचशे शब्दांत उत्तरे लिहा(कोणतेही एक)

14

- a) सामाजिक विपणनाची व्याख्या सांगा. त्यात पाच 'पी' चे महत्त्व विषद करा.
- b) ग्राहक वर्तनावर प्रभाव गाजविणारे विविध घटक कोणते? उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Mass Communication) (Semester-IV) (New)
(CBCS) Examination, 2017
CORPORATE COMMUNICATION AND EVENT MANAGEMENT**

Day & Date: Monday, 24-04-2017

Max. Marks: 70

Time: 02.30 PM to 05.00 PM

Q.1 A Choose the correct alternative: 14

- 1) ..... is an external public of an organization.
  - a) Staff
  - b) Workers
  - c) Supplier
  - d) None of these
- 2) Public relations Council of India established in.....
  - a) 1958
  - b) 2004
  - c) 1964
  - d) 1970
- 3) ..... Was registered in the year 1945.
  - a) AAAI
  - b) INS
  - c) PIB
  - d) PRCI
- 4) ..... is a special tool of public relations.
  - a) Exhibition
  - b) Press conference
  - c) Documentary
  - d) None of these
- 5) ..... Is the more popular PR model nowadays.
  - a) Symmetric
  - b) Asymmetric
  - c) Public information
  - d) None of these
- 6) Press kit is commonly used for .....
  - a) Product launching
  - b) New company establishment
  - c) Press conference
  - d) All of these
- 7) Corporate communication consists..... Communication.
  - a) Internal
  - b)) External
  - c) Both a) and b)
  - d) None of these
- 8) Code of ethics for PR professional is furnished by
  - a) PRSI
  - b) PIB
  - c) AAAI
  - d) All of these
- 9) To build better relationships with the media is called as.....
  - a) Media Relations
  - b) Press conference
  - c) Media Communication
  - d) None of these

- 10) ..... is a type of logo .
- a) Icon
  - b) Combination
  - c) Letters
  - d) All of these
- 11) ..... Is organized for journalists to give information regarding organization.
- a) Press Conference
  - b) Workshops
  - c) Training Programme
  - d) None of These
- 12) The most important aspect of public relation is
- a) Product
  - b) Public
  - c) Service
  - d) Non of these
- 13) Public relations is ..... communication process.
- a) Two way
  - b) Random
  - c) Streategic
  - d) Non of these
- 14) ..... Cannot be part of public relations
- a) Advertisement
  - b) Publicity
  - c) Propaganda
  - d) None of these

Q2 Write short notes (any four): 12

- 1) Types of Disaster
- 2) Corporate Identiy
- 3) E-Public relations
- 4) PR Writing
- 5) IPRA

Q3 Write the answers in 150 words (any four) : 16

- 1) Explain the process of public relation and corporate communication.
- 2) Give definitions of Public relation and corporate communication,
- 3) Explain the process of public relation campaigns.
- 4) State the responsibility of PR Department
- 5) Explain the good qualities of PRO

Q4 Write answer in 250 words (any two) 14

- 1) What is the role of public relation officer in crisis communication?
- 2) Explain the term of corporate public relations
- 3) Comment on the political public relations

Q5 Write answer in 500 words (any one) 14

- 1) Discuss the importance of the corporate Social responsibility.
- 2) Explain the tools of corporate communication

मराठी रुपांतर

सुचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्र. 1 योग्य पर्यायाची निवड करा.

14

- 1) — हे संस्थेचे बाह्य जन आहेत.
अ. कर्मचारी   ब. कामगार   क. पुरवठाकार   ड. यापैकी नाही
- 2) पब्लिक रिलेशन्स कॉन्सिल ऑफ इंडियाची स्थापना — मध्ये झाली.
अ. 1958   ब. 2004   क. 1964   ड. 1970
- 3) — ची नोंदणी 1945 साली झाली.
अ. ए.ए.आय.   ब. आय.एन.एस.
क. पी.आय.बी.   ड. पी.आर.सी.आय
- 4) — हे जनसंपर्काचे विशेष साधन आहे.
अ. प्रदर्शन   ब. पत्रकार परिषद
क. माहितीपट   ड. यापैकी नाही
- 5) — हे जनसंपर्क प्रतिमान आजकाल जास्त प्रचलित आहे.
अ. प्रमाणबद्ध   ब. अप्रमाणबद्ध
क. सार्वजनिक माहिती   ड. यापैकी नाही
- 6) प्रेस कीट सर्वसाधारणपणे — साठी वापरतात.
अ. उत्पादन बाजारात आणताना   ब. उत्पादन बाजारात आणतांना
क. नवीन कंपनी काढतांना   ड. पत्रकार परिषद
- 7) कॉर्पोरेट संवादात — संवादाचा समावेश होतो.
अ. अंतर्गत   ब. बाह्य
क. अ. आणि ब. दोन्ही   ड. यापैकी नाही
- 8) जनसंपर्क व्यासायिकांसाठी आचारसंहिता — ने सादर केली.
अ. पी.आर.एस.आय.   ब. पी.आय.बी.
क. ए.ए.ए.आय   ड. वरील सर्व
- 9) माध्यमांसमवेत चांगल्या संबंधांची बांधणी करणे यांस — असे म्हणतात.
अ. माध्यम संबंध   ब. पत्रकार परिषद
क. माध्यम संवाद   ड. यापैकी नाही
- 10) — हा बोधचिन्हाचा प्रकार आहे.
अ. आयकॉन   ब. कॉम्बीनेशन मार्क
क. लेटर मार्क   ड. वरील सर्व
- 11) संस्थेसंबंधी पत्रकारांना माहिती देण्यासाठी — चे आयोजन केले जाते.
अ. पत्रकार परिषद   ब. कार्यशाळा
क. प्रशिक्षण कार्यक्रम   ड. यापैकी नाही
- 12) जन संपर्कामधील — हा महत्वाचा पैलू आहे.

- अ. उत्पादन   ब. जन   क. सेवा   ड. यापैकी नाही
13) जनसंपर्क ही ——— संवाद प्रक्रिया आहे.
अ. दुतर्फी   ब. अविशिष्ट   क. धोरणबध्द   ड. यापैकी नाही
- 14) ——— हा जन संपर्काचा भाग असू शकत नाही.
अ. जाहिरात   ब. प्रसिध्दी   क. प्रचार   ड. यापैकी नाही

प्र. 2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

12

- 1) आपत्तीचे प्रकार
- 2) कार्पोरेट ओळख
- 3) इ-जनसंपर्क
- 4) जन संपर्कासाठी लिखाण
- 5) आय.पी.आर.ए.

प्र. 3 दिडशे शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

16

- 1) जनसंपर्क मोहिमेची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- 2) जनसंपर्क आणि कार्पोरेट संवादाच्या व्याख्या द्या.
- 3) कार्यक्रम नियोजकाचे महत्व स्पष्ट करा.
- 4) जनसंपर्क विभागाची जबाबदारी विषद करा.
- 5) जनसंपर्क अधिकाऱ्यांचे चांगले गुण स्पष्ट करा.

प्र. 4 अडीचशे शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

14

- 1) आपत्तीकालीन संवादात जनसंपर्क अधिकाऱ्याची भूमिका काय असते?
- 2) कार्पोरेट जनसंपर्क ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- 3) राजकीय जन संपर्क यावर भाष्य करा.

प्र. 5 पाचशे शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

14

- 1) कार्पोरेट सामाजिक जबाबदारीच्या महत्वाबद्दल चर्चा करा.
- 2) कार्पोरेट संवादाची साधने स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

**M.A.(Mass Communication) (Semester – IV)(New)
(CBCS) Examination, 2017
ONLINE JOURNALISM**

Day & Date: Saturday, 29-04-2017

Max. Marks: 70

Time: 02.30 PM to 05.00 PM

N.B. : 1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q.1 Choose correct alternative:

14

- 1) In E-Magazine 'E' stands for _____.
a) Electronic   b) Electrical   c) Easy   d) None of these
- 2) Website is collection of _____.
a) Graphic Files   b) Audio Files
c) Text Files   d) All of these
- 3) _____ is the network is suitable for Metro city.
a) WAN   b) MAN   c) LAN   d) None of these
- 4) FTP means _____.
a) File Transfer Protocol   b) File Text Protocol
c) File Transmit Protocol   d) None of these
- 5) E-mail account does not includes _____.
a) Out Box   b) Spam
c) Draft   d) None of these
- 6) In 4D 'D' stands for _____.
a) Dimension   b) Direction   c) Domain   d) None of these
- 7) 'Breaking Views' is the blog of _____.
a) Ravish Kumar   b) Barkha Dutt
c) Rajdeep Sardesai   d) None of these
- 8) Information Technology Act was came into effect in year _____.
a) Year 2001   b) Year 2003
c) Year 2002   d) None of these
- 9) _____ is another name of internet.
a) Information Space   b) Virtual Space
c) Cyber Space   d) None of these
- 10) _____ is the example of graphics.
a) Line   b) Graphs   c) Symbolic   d) All of these

- 11) WWW stands for _____.
- a) World Whole Web
  - b) Web World Wide
  - c) World Wide web
  - d) None of these
- 12) _____ is example Social Network site.
- a) Facebook
  - b) Tweeter
  - c) Both (a) and (b)
  - d) None of these
- 13) IRCTC is a best example of _____.
- a) Online News Paper
  - b) E-Magazine
  - c) E-Commerce
  - d) None of these
- 14) AOL is an example of _____.
- a) Search Engine
  - b) Social Networking
  - c) Blog
  - d) None of these

Q.2 Write short notes (any four): **12**

- 1) Website Manager
- 2) Visualizer
- 3) Tweeter
- 4) Graphics
- 5) Importance of internet in Journalism

Q.3 Write the answers in 150 words (any four): **16**

- 1) What is Website?
- 2) What is Online News Papers?
- 3) Write short notes on topic 'Cyber Crime'?
- 4) Write short note about ICT.
- 5) Explain the concept of Online magazine.

Q.4 Write answer in 250 words (any two): **14**

- 1) Explain the concept of Media Convergence.
- 2) Differentiate the print journalism and online journalism.
- 3) Discuss on topic 'Web Portal'.

Q.5 Write answer in 500 words (any one): **14**

- 1) What are the types of internet connections?
- 2) Write an essay on a topic 'Social Networking'.

(मराठी रूपांतर)

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

प्र.1

योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा:

14

1. ई- नियतकालिक मध्ये 'ई' म्हणजे ----.
अ. इलेक्ट्रॉनिक   ब. इलेक्ट्रिकल   क. इजी   ड. यापैकी नाही
2. वेबसाईट ही ---- चा संग्रह असते.
अ. ग्राफीक फाईल   ब. ऑडीओ फाईल
क. टेक्स्ट फाईल   ड. यापैकी सर्व
3. मेट्रो शहरात ---- हे नेटवर्क अनुरूप असते.
अ. वॅन   ब. मॅन   क. लॅन   ड. यापैकी नाही
4. एफ.टी.पी. म्हणजे ----.
अ. फाईल ट्रान्सफर प्रोटोकॉल   ब. फाईल टेक्स्ट प्रोटोकॉल
क. फाईल ट्रान्समीट प्रोटोकॉल   ड. यापैकी नाही
5. ई-मेल खात्यामध्ये ---- चा अंतर्भाव होत नाही.
अ. आउट बॉक्स   ब. स्टॅम
क. ड्राफ्ट   ड. यापैकी नाही
6. 4 डी मध्ये 'D' म्हणजे ----
अ. डायमॅन्शन   ब. डायरेक्शन   क. डोमेन   ड. यापैकी नाही
7. 'ब्रेकिंग व्हिज' हा यांचा ब्लॉग आहे.
अ. रविश कुमार   ब. बरखा दत्त
क. राजदीप सरदेसाई   ड. यापैकी नाही
8. माहिती तंत्रज्ञान कायदा ---- वर्षी अमलात आला.
अ. 2001 वर्षी   ब. 2003 वर्षी   क. 2002 वर्षी   ड. यापैकी नाही
9. ---- हे इंटरनेटचे आणखी एक नाव आहे.
अ. इन्फर्मेशन स्पेस   ब. व्हार्चूअल स्पेस
क. सायबर स्पेस   ड. यापैकी नाही
10. ---- हे ग्राफिक्सचे उदाहरण आहे.
अ. रेषा   ब. आराखडे   क. चिन्ह   ड. यापैकी सर्व
11. म्हणजे ----
अ. वर्ल्ड व्होल वेब   ब. वेब वर्ल्ड वाईड
क. वर्ल्ड वाईड वेब   ड. यापैकी नाही
12. ---- हे सोशियाल नेटवर्क साईटचे उदाहरण आहे.
अ. फेसबुक   ब. ट्वीटर   क. दोन्ही अ. आणि ब.   ड. यापैकी नाही
13. आय.आर.सी.टी.सी. हे ---- चे उदाहरण आहे.
अ. ऑनलाईन वृत्तपत्र   ब. ई- नियतकालिक
क. ई-वाणिज्य   ड. यापैकी नाही
14. ए.ओ.एल. हे ---- चे उदाहरण आहे.
अ. सर्च इंजिन   ब. सोशियाल नेटवर्किंग
क. ब्लॉग   ड. यापैकी नाही

- प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) 12
1. वेबसाईट मॅनेजर
  2. व्हीज्यूलायजर
  3. ट्वीटर
  4. ग्राफिक्स
  5. इंटरनेटचे पत्रकारितेतील महत्व
- प्र.3 दीडशे शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) 16
1. वेबसाईट म्हणजे काय?
  2. ऑनलाईन वृत्तपत्र म्हणजे काय?
  3. 'सायबर गुन्हे' आय विषयावर संक्षिप्त टीप लिहा.
  4. आय.सी.टी.बद्दल संक्षिप्त टीप लिहा.
  5. 'ऑनलाईन नियतकालिक' ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्र.4 अडीचशे शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 14
1. 'माध्यमांचे एकत्रीकरण' ही संकल्पना स्पष्ट करा.
  2. मुद्रित पत्रकारिता आणि ऑनलाईन पत्रकारिता यातील फरक स्पष्ट करा.
  3. 'वेब पोर्टल' या विषयावर चर्चा करा.
- प्र.5 पचशे शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) 14
1. इंटरनेट जोडणीचे प्रकार कोणते आहेत?
  2. 'सोशियाल नेटवर्किंग' या विषयावर निबंध लिहा.